

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesca d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklame in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna «Edinost» Poduredništvo v Gorici: ulica Giuseppa Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 324. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Trst in druge Jadranske luke

II.

(Konec; glej tudi «Edinost» od 13. t. m.)

Z odstopitvi enega dela reškega pristaniškega sestava, luke Baroš, Jugoslaviji je dobila ta z Barošem in Sušakom v svoje roke orožje, škodljivo posebno za Reko in deloma tudi za Trst. V Barošu samem je bila pred vojno koncentrirana skoraj polovica celokupnega reškega izvoza. L. 1925. se je dosegla na Reki šele 1/3 (7,112 tisoč g) predvojnega trgovskega obrata (22,585 tisoč g) in kljub jugoslovanski konkurenciji je promet večji kakor prejšnja povojna leta. Je upanje, da promet se bolj naraste posebno radi Netunskih konvencij in denarnih kreditov, danih reškim industrijam. Toda tudi naraščanje prometa na Barošu in Sušaku pomeni, da vedno več trgovine iz Hrvaške, Slavonije in tudi Slovenije gre v zadnjem času na jugoslovanske luke, predvsem v Split. Jadranska tarifa in koncesija poseb. prednostnih tarif proti domačim lukam, in prvi vrsti proti centralni luki Splitu, so v l. 1925. napeljale mnogo prometa, ki je šel prej izključno na Reko in Trst, na dalmatinske luke; in zato se je tudi jugoslovanska udeležba pri tržiški trgovini l. 1925. znižala. Zmanjšanje v l. 1925. za 3,754 tisoč celokupnega trgovskega obrata v primeru z l. 1924., ki je bilo za Trst po vojni najbolj cvetoče in v katerem se je doseglo samo 5% manj kakor l. 1913., je pripisati konkurenciji in blokiranju Nemčije in Jugoslavije. Je potrebno pripomniti, da se je zmanjšal skoraj edino železniški promet, morski je ostal takorekoč neizpremenjen. O nemški konkurenciji sem že govoril, opomnim še, da je skržila leta 1925. promet s Češko za 25%. Povišanje jugoslovanskih železniških tarif proti Trstu je zmanjšalo za nič manj kakor 50% prihode iz Ogrske in za 15% iz Jugoslavije. Večino tega je pridobila Reka, ker uživa velike tarifyne olajšave na progi St. Peter-Reka, in razen tega se poslužuje Jugoslavija za izvoz lesa predvsem Sušaka in Baroša.

Trgovska mornarica

Javno mnenje v Jugoslaviji in posebno gospodarski krogi delajo močno na to, da bi se rešili nekakega vazalstva in gospodarske polsužnosti, ki jih veže na Trst, ter začeli misliti na zgraditev močnega trgovskega brodomoja in se posluževati za domači izvoz in uvoz lastnih luk in lastnih ladij. Da se to uresničuje, je razvidno iz tega, da je promet v vseh jugoslovanskih lukah že višji nad predvojnimi in glavne luke so dosegle l. 1925. sledeče številke: Split q 3,168 tisoč, Gruž q 1,234 tisoč, Šibenik čez milijon. Jugoslavija danes še nima močne trgovske mornarice in ne zaledjem dobro zvezanih luk; zato se mora posluževati tujih luk in sam Trst ima v svojih rokah več jugoslovanske trgovine kakor vse dalmatinske luke skupaj. Na podlagi dogovorov med Italijo in Jugoslavijo je dobila slednja od bivše avstrijske trg. mornarice skoraj 300 tisoč ton in to po večini ladje, ki se vzdrževale promet vzdolž dalmatinske obale in otokov. Glavni del jugoslovanske trgovske mornarice tvorijo tovrstne ladje (cargo-boats), ki so »azdeljene med več družb, od katerih nekatere vzdržujejo skoraj redni promet med Dalmacijo in južno Ameriko. Druge družbe pa, in to po večini, se bavijo s prosto plovo (navigazione libera), imajoč precej takozvanih tramper-jev, t. j. ladij potepalk, ki vozijo po vseh morjih in nimajo stalnih črt, ne do ločenih voznih redov, ampak grede tja, kjer je dobiti tovar. Včasih mine tudi več kot leto, preden se vrnejo v »rojstno luko«, kjer je navedno glavni sedež družbe, kamor ladja juridično spada in je vpisana v ladijski register in kjer dobi listine, ki ji dovoljujejo prosto plovitev po morjih. Predvsem se udeležujejo jugoslovanske trgovske ladje v južni in severni Ameriki — nekatere družbe imajo sedež v Jugoslaviji, ladje pa v Amerikah, — obiskujejo pa tudi druga tržišča, posebno Sredozem-

skega morja. Pasažirskih preokceanskih ladij pa še nimajo. Po letnih večmilijonskih dobičkih, ki jih imajo nekatere jugoslovanske paroplovne družbe, po nakupovanju in najemanju ladij (time-charter) in po tem, da se je ustanovilo v povojnih letih par novih paroplovnih družb, lahko sodimo, da jugoslovanska trgovska mornarica dobro uspeva in ima lepo bodočnost. Vsaka država, posebno ona, ki dosti izvažata in uvažata, lahko zelo uspešno pripomore k zgraditvi lastnega trgovskega brodomoja s tem, da podpira izvoz na lastnih ladjah in ovira tuje nalagajoč jim večje pristajniške pristojbine. V jugoslovanski trg. mornarici pa je preveč mnogoličnosti in razcepljenosti, da bi mogla doseči večjo kompaktnost, ugled, veljavo. Da bi zmanjšale režijske stroške in uspešneje trgovale in konkurirale z močnimi tujimi mornaricami, bi se morale jugoslovanske paroplovne družbe bolj zediniti. Potom fuzij, po par družb skupaj, bi jih bilo manj, toda bile bi večje, z bolj številno flotno, ne po par ladij, finančno bolj močne, bi lažje izvažale in mnogo prirahile ter ne bi predstavljala vsaka družba deteta ene ali več bank, kakor je to danes. Jugoslovanska mornarica, s prav malo izjemami, lahko rečemo, ne dela italijanski nobene konkurence, kar je najbolj jasno dokazano s tem, da italijanska zastava zavzema v vseh jugoslovanskih lukah, razen Sušaka, prvo mesto. Če se pa govori o jugoslovanski konkurenciji, je treba vedeti, da obstoji ta le v tendenci navajati vedno več trgovine na domača pristanišča.

Luke in njih zaledje

Dalmatinske luke predstavljajo z navtičnega vidika prav zavidanja vredne značilnosti. Dostop na pristan imajo po večini že od narave izvrstno postavljene (Šibenik, Split, Boka kotorska), ki se da skoraj primerjati z dostopom v fjorde; vhod ozek, da rabiš pilota, notranjost pa široka, globoka in predstavlja čisto kar najboljšo lastnost za zasedranje in pristajanje ladij in za njih trgovsko opravila, ker so vode zaprte in vedno mirne. Toda prave moderne luke, ki bi odgovarjala primerno potrebam morskoga prometa in trgovine, ki bi bila dovolj opremljena z novimi in mogočnimi pristajniškimi napravami, ki bi imela več kilometrov bankin in tlk ob teh železniške tire, številne žrjave, elevatorje, nosilne trakove itd. za direktno tvorjenje in iztovarjanje z ladij v skladišča in na vagone ter obratno, in ki bi bila zvezana s prvovrstnimi dvotirnimi in enotirnimi železnicami z zaledjem, take luke ne najdemo med njimi. Da pa se sčasoma zgradi ob dalmatinski obali, najbolj verjetno v Splitu, ki leži na sredi, moderna trgovska luka, je gotovo že zato, ker jo nova država nujno potrebuje za izvoz poljedelskih pridelkov in lesa iz nepreglednih bosanskih gozdnih kompleksov. Kar najugodnejše pa vplivajo na to tudi veličanska in neizčrpjiva podzemna bogastva, raztezajoča se malodane po celi državi, ki bodo pripomogla, da vzraste v danes čisto agrarni državi močna metalurgična industrija. Vzglede učijo, da se tam, kjer sta skupaj premog in železo in to še v bližini morja (Bosna) in rek, prav gotovo prej ali slej ustanovijo svetovna industrijska središča. Bi kdo rekel, da se v čisto agrarni državi ne more razviti industrija. Zakaj pa ne, če so dani za to predpogoji? Saj Italija nima ne premoga, ne kovin, pa kljub temu so vzrastle tu nekatere zelo cvetoče industrije; pripomogle so k temu te carinske olajšave na uvoz surovin in visoke prohibicijske tarify na tuje fabrikate. Kaj je pa bila Nemčija do l. 1870., če ne agrarna država? Danes je pa ena izmed prvih industrijskih in kljub temu v njej cvete poljedelstvo kakor malokje drugje. Ne primerjam Nemčije iz l. 1870. z današnjo Jugoslavijo, sličnosti pa ni malo! Naravnost bajna bogastva Jugoslavije, posebno Bosne, ki ima tudi največje gozdove v Evropi, so po svetu znana in tuji industrijski velekapitalisti bi radi naložili tam svoje kapitale in pokupili rudna ležišča. Država se brani, ker bi, če bi prišlo do tega, vsa njena bo-

gastva bila hrana tuji industriji in sami bi morali uvažati fabrikate iz svojih surovin. Svetovnogeografska lega Balkanskega polotoka je zelo ugodna, nekako na meji treh kontinentov, Evrope, Azije in Afrike. Z Evrope mu nudi zlasti Donava ugodno prometno zvezo, z Azijo posredujejo promet ožine in morja; Egejsko morje s številnimi otoki je nekak naraven most Male Azije. Združeni slovenski Balkan bi bil najnaravnejša zveza Okcidenta z Orijentom in bi posredoval trgovino ob treh morjih: Črnem, Egejskem in Jadranskem.

Slovenija in Hrvaška s Slavonijo tvorijo zaledje Baroša in Sušaka, Bosna-Hercegovina, Črna gora in sev. Srbija gravitirajo k Dalmaciji, juž. Srbija in Makedonija se pa poslužujeta za izvoz poljedelskih pridelkov, leša in surovin slobodne trgovske cone v solunskem pristanišču. Baroš in Sušak sta tik na politični meji in zato Jugoslavija skuša napeljati trgovino v Split, želeč, da se razvije v njem jugoslovanski trgovski emporij in ne kje v bližini državne meje, kar je povsem umevno. Da se reči odvisnosti od Trsta in Reke, je sosedna kraljevina sklenila zgraditi nove železniške proge (zato je prešla posojilo in se pogaja za drugo s severnoameriški finančniki), ki bodo vezale Dalmacijo z njenim bližnjim in daljnim zaledjem. Nekatere manjše proge so se že otvorile prometu, druge so v gradnji in ko bodo vse v programu zasnovane železnice končane, stare zboljšane in normalizirane, tedaj bo z njimi vred zrasla moderna jugoslovanska luka, ki bo pomenila za Trst in Reko popolno izgubo starih in bogatih klientov: Slovenije, Hrvaške, Slavonije, Ogrske in ostalega jugoslovanskega Balkana. Te železnice bodo vezale s Splitom največja rudna in premogovna ležišča Bosne z Dalmacijo, istotako banatsko in druge žitnice in bodo predstavljale takrat veliko nevarnost za severne jadranske luke, pritegnile k sebi Ogrsko in del Romunije ter skušajoč prenesti kot trgovine iz skrajnega roba Jadrana na njegovo sredo, z eno besedo s severa proti jugu.

Split je od nedolgo zvezan s središčem Hrvaške, Zagrebom, in zato je njegova važnost zrasla. Splitški cement in marmor z otoka Hvara pridobivata vedno več odjemalcev. Severnozpadna Jugoslavija je zdaj več ali manj dobro zvezana z glavno dalmatinsko luko. Z zgraditvijo proge Kočevje-Moravice, podaljšanjem črte Ljubljana-Kočevje, bo tudi Slovenija zvezana preko Ogulina s Splitom in Sušakom, kamor bo krenil večji del prometa na škodo Trsta. So v načrtu še druge linije v longitudinalnem (SI) in transversalnem smislu, kakor Beograd-Sarajevo - Split, Beograd - Bje-lina - Tuzla - Split, Beograd-Kotor in druge. Velevažnega pomena za Jugoslavijo je tudi, da se čimprej konča Transbalkanska železnica, katere del Prahovo - Negotin - Zajčar - Niš je bil zgrajen že pred vojno, ki bo vezala Romunijo, južno Rusijo in Ukrajino z Jadranskim morjem. Cela vrsta drugih manjših toda dobrih luk, Šibenik, Trogir, Metković, Dubrovnik, bo bolj lokalnega in turistovskega pomena; posebno če bodo zvezane v kratkem med seboj z obrežno linijo, se bodo še mnogo bolj razvile kot so danes. Jugoslavija pa sedaj še nima moderne luke in za njeno zgradbo in opremo z vsemi potrebnimi mehaničnimi sredstvi in napravami, za zgradbo številnih prostornih skladišč in železnic je treba še dolgih, dolgih let in morebiti tudi desetletij. Zato sta in ostaneta še dolgo Trst in Reka tehnično mnogo popolnejša od dalmatinskih luk in se jima niti najmanj ni še bati jugoslovanske konkurence, toda v ne zelo oddaljeni dobi bosta morala računati z možnostjo, da se skrči njuno gospodstvo nad Balkanskim polotokom. Deneo.

Masaryk v Franciji

PARIZ, 16. Predsednik češoslovaške republike Masaryk je prispel v Marseille. Potuje incognito. Nastanil se je v hotelu in danes si je ogledal mesto in okolico.

Proračunska razprava v zbornici

Položaj v italijanskih kolonijah

RIM, 16. (Izv.) Današnji seji poslanske zbornice predseduje podpredsednik on. Acerbo. Po otvoritvenih formalnostih in odobritvi nekaterih dekretov prehaja zbornica na razpravo o proračunu ministrstva za kolonije. Prvi prevzame besedo poslanec on. Guglielmi, ki povdarja potrebo, da se posveti kolonijam še večje skrbi in nege. V Bengasi je potrebno zgraditi pristanišče. Glede Libije ni potrebno imeti nikakih skrbi za moralno in politično konsolidacijo, ki je že izvršena, pač pa bi bilo treba, da pride na vrsto tudi teritorialna konsolidacija. «Arabi, četudi nas ne ljubijo, čutijo prešiš italijanske zastave. Uprava v Libiji naj bo taka, kakor v italijanskih pokrajinah z mešanim prebivalstvom. Ne smemo biti niti pesimisti niti preveliki optimisti, ampak moramo delati in imeti zaupanje, da bo Italija premagala vse težkoče.» Tudi on. Mariano razpravlja o politični konsolidaciji Libije, ki se še vedno nahaja na mrtvi točki. Govornik je prepričan, da bo fašistovski kolonialni program izvedel rimljanski mir, kakor si ga želi ta vlada in država.

Otvoritev tedajev fašistovske kulture na rimski univerzi

RIM, 16. (Izv.) Danes ob 10.30 so bili otvorjeni na rimski univerzi tedajev fašistovske kulture. Ko je vstopil v dvorano minister on. Fedele, so ga sprejeli dijaki in občinstvo s ploskanjem. Ker so se razlegli iz nekaterih skupin dijaštva vzkliki, da naj se zopet uvedejo izpiti v marcu, je spregovoril minister v odgovor sledeče besede: «Ponavljam vam besede iz pisma, katero mi je poslal pred pol ure predsednik vlade: Ti ostanki žalosti predfašistovske Italije morajo na vsak način izginiti!» Kmalu za ministrovimi besedami, katere je sprejelo ostalo dijaštvo s ploskanjem, je vstopil v dvorano generalni tajnik fašistovske stranke on. Turati. Rektor rimske univerze je držal kratek pozdravni govor, v katerem je rekel med drugim, da bo odgovoril onemu, ki bi hotel eventualno obsojati, da se vrši v sveti dvorani znanosti strankina manifestacija, z besedami generalnega tajnika v Augusteju: «Zakaj se še vedno naziva s stranko ta veličastna pomlad moči in volje?» — Znak troben-te naznanja, da povzema besedo generalni tajnik on. Turati, ki drži uvodno predavanje, v katerem razpravlja o zgradbi bodočnosti, o kulturi in fašizmu, o duhu fašistovske zakonodaje ter primerja francosko revolucijo iz leta 1789. s fašistovsko revolucijo v letu 1922. Njegovo predavanje sprejmejo slušatelji in občinstvo z burnim in dolгим ploskanjem.

Nov Coolidgeov predlog

Odgovor ameriške vlade na italijansko nete glede razorožitve RIM, 16. (Izv.) Včeraj popoldne je izročil poslanik Združenih držav v Rimu predsedniku vlade notu ameriške vlade s pozivom na Italijo, naj se udeleži razorožitvene konference treh držav vsaj potom svojih opazovalcev. Ako bodo velike države, pravi nota, že v naprej dosegle sporazum, potem bo pozneje tem lažje mogoče omejiti tudi oboroževanje majhnih držav. V znanjem ministrstvu vlada največji molk o odgovoru, ki bo dan na to poslednjo notu. Združenih držav.

Vožnja na letalih in poslanec

RIM, 16. (Izv.) Na interelacijo poslanca on. Carantini, v kateri je predlagal, naj bi se dovoljevalo poslancem tudi brezplačno vožnjo na letalih, je odgovoril državni podtajnik v ministrstvu za aeronautiko on. Balbo, da radi majhnega števila razpoložljivih mest na letalih zaenkrat ni mogoče ustreči želji, pač pa se bodo dajali posameznim poslancem na njihovo željo brezplačni vozni listki na letalih, v kolikor bodo ta dovoljevala sredstva in mesta na letalih.

Poslanec on. Maccotta razpravlja o gospodarskem povzdigu kolonij, ki zavisi ne samo od vlade, ampak tudi od pomoči vseh Italijanov, ki morajo smatrati kolonije za nadaljevanje državnega ozemlja.

Poslanec on. Vernico hvali fašistovsko vlado, da je postavila kolonialno vprašanje v pravo luč tako pred Italijo kakor pred inozemstvom. Kolonizacija v majhnem stilu, ki se sedaj izvršuje, po govornikovem mnenju ne zadostuje. V kolonije je treba vreči ogromne kapitale (poslanec on. Geramica: «Toda kdo ima te kapitale?!» — On. Federzoni: «Obstoja že skupina kapitalistov, ki so pripravljene investirati kapital v kolonijah. Pod fašizmom so se naučili Italijani tudi tveganja!»). Potrebno je povzdigniti kolonialno zavest. Govornik zaključuje svoj govor z željo, da bi bili nazori Italije za povzdig njenih kolonij kmalu ovenčani z uspehom.

Poslanec on. Granturco razpravlja obširno o potrebi kolonialne vzgoje italijanske mladine. V šolah je treba uvesti propagando za kolonije na realistični podlagi. Vlada naj izreče v tem pogledu svojo besedo. Predsednik zaključuje sejo zbornice ob 18.30.

Društva za Družbo narodov

Seja italijanskih delegatov v Rimu

RIM, 16. (Izv.) Danes predpoldne se je vršila seja delegatov društev, ki pripadajo italijanski zvezi društev za Družbo narodov. Seja je bila sklicana radi obiska profesorja Ruyxena, generalnega tajnika mednarodne unije društev za Družbo narodov, ki se je ustavil v Rimu na svoji vožnji v Grčijo in Turčijo. Prof. Ruyxen je govoril o nalogah društev za Družbo narodov in o načinih in sredstvih, da bi njihovo delo razširjalo idejo, na katerih sloni Družba narodov, bilo bolj uspešno. Seja sta se udeležila tudi poslanca Wilfan in Besednjak kot zastopnika tržaške in goriske sekcije našega društva za Družbo narodov.

Klebsberg pri on. Mussoliniju

RIM 16. (Izv.) Danes predpoldne si je ogledal ogrski naučni minister grof Klebsberg tukajšnje srednje šole, o katerih se je zelo pohvalno izrazil. Danes ob 18.30 je bil ogrski minister sprejet od ministrskega predsednika, s katerim se je razgovarjal nad pol ure.

Plačevanje dolgov

RIM, 16. (Izv.) Predsednik avtonomne amortizacijske blagajne je sporočil finančnemu ministru, da sta bila včeraj nakazana angleškemu zakladu dva milijona sterlingov v plačilo tretjega obroka italijanskega vojnega dolga.

Imenovanje

RIM, 16. (Izv.) Papež je imenoval apostolskega upravitelja v Bački mons. Ludvika Budanovića za titularnega škofa mesta Cisano.

Bivši voditelj italijanske liberalne stranke umrl

RIM, 16. Davi je po kratki bolezni umrl prof. Gianetto Valle, bivši rimski župan pod nacionalno-liberalnim režimom. Bil je v političnih krogih dobro znana osebnost kot eden izmed glavnih voditeljev italijanske liberalne stranke.

Pogreb nedolžne žrtve

RIM, 16. (Izv.) Danes dopoldne se je ob veliki udeležbi rimskega občinstva vršil pogreb oskrnjene in zadavljene deklice Armande Leonardi. Pogreb se je vršil na stroške rimskega mesta, ki je odkazalo za malo deklico poseben grob na rimskem pokopališču. Njeno poslednjo pot je obisalo rimsko občinstvo s cvetjem. V mestu vlada še vedno veliko ogorčenje in razburjenje radi tega zverinskega zločinca. Zločincu oblasti še vedno niso na sledi.

Zadnji potres na Japonskem

Uradni podatki o človeških žrtvah

LONDON, 16. Iz Tokija poročajo, da se je notranji minister povrnil s potovanja po onih pokrajinah, ki jih je zadela zadnja potresna katastrofa. Izjavil je, da so sedaj znani končnoveljavni podatki o številu človeških žrtv. Ti podatki kažejo, da je potres zahteval 3274 življenj, do čim je bilo ranjenih 6734 oseb.

De Pinedov polet

Sprejem v Asuncionu

ASUNCION, 16. Včeraj ob 17.17 (po krajevni uri) je letalec De Pinedo pristal v glavnem mestu Paragvaya, kjer so ga sprejeli z velikim navdušenjem. Obiskal je predsednika republike ter se z njim prisrčno razgovarjal. Razgovoru so prisostvovali ministri in drugi višji dostojanstveniki. Mestna občina je pogumnim letalcem poklonila v znak spomina tri velike zlate svetilje. Mestni svet je na posebni seji, katere se je udeležil tudi polkovnik De Pinedo, sklenil, da se bo ena izmed važnejših ulic imenovala po velikem letalcu.

Zvečer se je vršil velik banket, katerega se je udeležilo kakih 500 oseb. Nato so se letalci podali v hotel, spremljani od velike množice občudovalcev.

De Pinedo namerava že danes nadaljevati svoj polet proti San Louis De Caceres. Krajevni zastopnik «Italcabla» je izročil polkovniku pozdrav družbe.

Ekspoze min. Maksimoviča

v jugoslovanski nar. skupščini

BEOGRAD, 16. (Izv.) Danes je v narodni skupščini pričela razprava o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Razpravo je otvoril minister Boža Maksimović, ki je v svojem ekspozeju očital vsej opoziciji nesnovane napade na njegovo osebo, zlasti pa radičevcem, da nastopajo proti njemu samo radi tega, ker ne morejo priti v vlado. V ostalem je naglašal, da je notranji položaj zadovoljiv in da nikakor ni nobenega terorja ali nasilja. Osebna svoboda je povsod zagotovljena, tudi javna varnost beleži v preteklem letu lep napredek. Razprava o proračunu notranjega ministrstva je trajala ves dan in se bo nadaljevala še prihodnje dni. Prijavljenih je nad 50 govornikov, samo radičevci so objavili 21 svojih poslancev.

Bolgarski komitaši

strahujejo obmejno prebivalstvo

SKOPLJE, 16. (Izv.) Iz Strumice prihajajo poročila o strahovitih terorju, ki so ga začeli v zadnjih dneh izvajati bolgarski komitaši nad prebivalstvom v bolgarskih obmejnih pokrajinah. V nedeljo zjutraj so v selu Vručište v čustidilskem okraju ustrelili štiri seljake brez predhodne sodbe. Justifikacija se je izvršila na uprav bestialen način. Justificirani so bili obdolženi, da niso hoteli dati komitašem svoje živine ter so se njihovim zahtevam upirali z orožjem. Iz zanesljivih virov se doznava, da se pripravlja za prihodnje dni na albanski meji velikopotezna komitaška akcija, ki naj tvori predigro važnih dogodkov, ki se bodo v najkrajšem času odigrali na albanski meji.

Ogenj v vlaku

MILAN, 16. Ko je sinoči prihajal proti tukajšnji postaji luksuzni vlak Genova-Milan-Dunaj, je pričelo nenadoma goreti v spalnem vozu. Ogenj se je kmalu razširil, a ker je neka potnica slučajno alarmirala strojevodjo, se je vlak ustavil, dva voza so odpregli, tako da je bila izključena vsakršna nevarnost za potnike. Materijalna škoda znaša nad dva milijona lir, kajti oba železniska vozova sta skoraj popolnoma pogorela.

Boji na Kitajskem

LONDON, 16. S Kitajskega poročajo, da so severne čete parazite v dolini Wu-hu nekatere oddelke nacionalistične vojske ter so zasedle Tai-Ping.

Drobne vesti

Poslopje vrtočlave višine. Te dneve je vložil arhitekt Larkin v new yorkem stavbnem uradu načrt za nov nebotičnik, ki bo najvišja stavba tostran in odstran čiste osme in devete avenue (ceste) v 42 streetu (ulici) t. j. v središču newyorskih nebotičnikov, štelo bo 120 nadstropij in bo sto metrov višje od dosedanjega najvišjega newyorske stavbe Woolworth-Building. Drugi nebotičniki se bodo zdeli pravi prtilkovi v bližini nove stavbe, ki bo stala dva in dvajset milijonov dolarjev. Vprašanje, za more li stavbišče nositi tako ogromno težo 40.000 ton jekla, se je rešilo povojno. Stavbni urad doslej še ni odobril načrta, a napravi to v najkrajšem času.

Čudna zgodba

Čudovita zgodba kroži v zadnjih dneh po vseh listih kraljevine. Čudovita in zamotana zgodba, ki jo neutrudna žurnalistična peresa z veliko vnemo natezajo po stolpcih in straneh, tako da ima človek dobro uro dela, predno spozna, da bi stvar ne bila tako zagonetna, ko bi si listi s tako vnemo ne prizadevali, da čitatelju čim bolj zmešajo pojme in da ga od prve do zadnje črke drže v napetosti.

Zgodba je kakor ustvarjena za »napet« roman. Ze začete je tak, da mora vzbuditi pozornost: Pokopališče v Turinu. Zgodnja jutranja ura. Med cipresami se skriva človek, o katerem lahko že po zunanosti sklepamo, da je sumljiv. Razkuštraj in, slabo oblečen in čudno gleda. Na vse strani se ozira, da bi ga kdo ne videl, in že zato ne more biti nič kaj prida. To našo sodbo prav kmalu potrdi neznanec sam, ki nenadoma pograbi neko bronasto posodo ter se pripravljajo, da jo bo odnesel. Hm! Torej tat, ki je vdril na pokopališče in onečasta grobove? Tako si je mislil tudi neki grobar, ki je sumljivega človeka skrivaj opazoval, pa je tedaj skočil iz zasede, prijel tolovaža za vratnik ter ga spravil na policijski urad.

To bi sicer ne bilo še nič izrednega, kajti take zgodbe so se že pripetile in njihov običajni potek je tudi znan: izpraševanje, zapor, sodišče, kazen. V tem slučaju pa se stvar ni tako razvijala. Neznanec je na policijskem uradu tako odgovarjal na vprašanja, da se je izprašujoči policijski komisar po daljšem razgovorjanju prepričal, da človek, s katerim ima opravka, ni pri čisti pameti. Nič ni vedel od kod je in kako se imenuje. Samo to je povedal, da je šel na pokopališče obiskat grob njemu drage osebe.

Ker so na policiji uvideli, da imajo posla z norim človekom, so neznanca poslali v norišnico, ki se nahaja v Collegnu; in tam so ga dolgo opazovali ter študirali vsako njegovo kretanje in besedo. Mož se je kmalu privadil življenju v umobolnici; miren je bil, razburjal se ni nikoli — sploh, vsaka njegova kretanja je izdajala človeka iz boljših slojev. Bil je resen in skromen. Razgovarjal se je z zdravniki o učenih stvareh, o filozofiji in drugem, ter je tudi v svojih spisih kazal, da ima precej obširno splošno izobrazbo. Zdravnikom se je kmalu prikupil in še bolj so si prizadevali, da bi dognali kdo je in odkod je neznanec človek, ki ga je na tako čudežen način zadela usoda, da se ni mogel več spomniti svojih dragih, svojega rojstnega kraja, še celo svojega imena ne. Mnogo je pisal ter govoril, in o pametnih rečeh, tako da si človek nikoli ne bi mislil, da neznanec ni pri čisti pameti.

Ze je preteklo skoro eno leto, pa se neznanec spomin še ni povrnil. Zdravniki, ki so revežu hoteli pomagati, so si mislili, da bi bilo dobro, ko bi njegovo sliko objavili v ilustriranih listih. In tako so tudi storili. Kmalu se pričela prihajati od vseh strani številna pisma raznih družin, ki so iskale izgubljene svojce. Po daljšem času se je zdravnikom v umobolnici končno zdelo, da so našli pravo družino, kateri pripada slaboumni neznanec, in sicer družino Canella v Veroni, katere družinski poglavar (profesor Julij Canella) je tekoma vojne, v letu 1917., izgubil v neki bitki v Macedoniji, katere se je udeležil kot častnik.

Družini Canella se je po slikah zdelo, da je neznanec, ki se je nahajal v umobolnici v Collegnu, zelo podoben profesorju Juliju Canelli. Profesorjeva žena, njegov brat in razni drugi ožji prijatelji pogrešanega profesorja so se radi tega podali v Turin ter so v umobolnici ugotovili, da neznanec ni več — neznanec, marveč da je Julij Canella, profesor in filozof iz Verone, ki je v Macedoniji nenadoma izgubil, tako da ni bilo po njem celih deset let nikakega sledu več.

Neznanec svojega brata, ki ga je prvi obiskal, ni mogel spoznati, zato so vsi z napetostjo pričakovali, kako se bo zadržal napram svoji ženi — kajti vsi so bili tedaj že gotovi, da stoji pred njimi profesor Canella. In glej čudež! Žena pride, odgovori moža; neznanec se zdrzne, čudno ga spreleti po vsem telesu, oko se mu zasolzi, jok vesolja in radosti se mu izvije iz prs: spoznal je svojo ženo.

Nobenega dvoma ni bilo več. Zdravniki so bili prepričani, da je njihov varovanec prof. Canella iz Verone, bivši voditelj ljudske stranke, učen in priznan filozof. Sedaj so si tudi raztolmčili, kako je bilo mogoče, da je neznanec govoril o filozofiji in o drugih stvareh, v katerih priprost človek navadno ni preveč podkovan. Ravnateljstvo umobolnice je takoj izdalo družini dovoljenje, da sme profesorja odpeljati v domače kraje. Prof. Canella se je z ženo takoj odpeljal iz Turina proti Desenzanu, kajti sklenili so, da bo tam ostal dalje časa na počitku.

Vse je izgledalo, kot bi se bila zadeva rešila v splošno zadovoljstvo vseh; in tudi v zadovoljstvo vseh onih številnih čitatelej, ki so mehkega in dobrega srca ter radi sočustvujejo z nesrečnimi junaki, ki dajejo kronistom mnogo posla, pa tudi nekaj zaslužka.

Zgodilo pa se je drugače. Nastopile so nove komplikacije, nove zmešnjave in nove skrbi. Kmalu po odhodu profesorja Canelle iz umobolnice je kvestor v Turinu dobil anonimno pismo, ki je vsebovalo naslednje vrstice: »Bodite previdni: oseba, ki se izdaja za profesorja Canello, je morda osumljeni in že kaznovani Mario Bruneri!«

Kvestor je takoj odredil natančno preiskavo. V kazenskem izpričevalu Maria Brunerija so našli, da je ta človek doma iz Turina, da je po poklicu črkostavec in da je imel že večkrat opravka s pravico radi raznih sleparij in poneverb; obsojen je bil na več let ječe, a kazni ni odsedel in policija ga je že več let iskala. Pred sedmimi leti je imel opravka tudi z neko žensko, radi katere je dobil tudi nekaj dni zapora, ker je je nekoč resno ogrožil. Ugotovili so tudi, da je mož poročen, da ima enega sina, dve sestri in da njegova mati še živi. Pred kakimi osmimi leti je zapustil družino in se potem ni več oglašil. Osebni podatki so se zelo ujemali z onimi prof. Canelle, ki je pred par dnevi zapustil umobolnico.

In tako je nastal dvom. Kaj, ko bi neznanec človek ne bil profesor Canella, dostojen in ugleden mož, marveč črkostavec Mario Bruneri, slepar, ki mora še poravnati nekatere račune s pravico?

Oblast je takoj odredila, da se mora Canella takoj povrniti v Turin, da se tam natančno ugotovi, kako je in kaj. Canella se je s svojo ženo spet podal, spremljan od policijskega komisarja, v Turin, kjer je sedaj izjavjal, da je Julij Canella, profesor iz Verone. Tudi njegova žena in njegovi prijatelji so prisegali, da je on profesor Canella in nihče drugi.

Oblasti pa so medtem izsledile ženo, otroka in dve sestri Brunerija, človeka, ki ga oblast odigravati naravnost dramatični prizori. Ko je prišla Brunerijeva žena pred neznanca, je takoj odločno izjavila: »To je moj mož.«

Osumljeni neznanec pa ni prav nič izpremenil svojega držanja, marveč je mirno odgovoril: »Zelo žal mi je, gospa, da tudi Vi iščete svojega moža in da je radi tega nastalo sedaj tako neljubno nespornost, saj je to tudi napram sinu Brunerijevemu, ki ga je nazval »papa«, je neznanec ostal hladnokrven. Pobožal ga je po laseh in dejal: »Ljubi otrok, zaupaj v Gospoda, in on bo storil, da boš spet našel svojega očeta, kakor sem tudi jaz našel svojo dečo.«

Tudi Brunerijeve sestre so izjavile in tudi njegov brat, da je neznanec mož njihov brat, in so ga takoj spoznali. Neznanec pa še zmerom trdovratno vztraja pri svojem, da je on profesor Canella, in tako zagotavljajo tudi vsi Canellovi sorodniki in znanci.

Položaj je bil jako čuden. Ena oseba in dva moža: Canella ali Bruneri? Bruneri ali Canella? Slučaj je nanesel, da sta si prvi Bruneri in prvi Canella po zunanosti tako podobna, kakor jajca jajcu. In sta poleg tega oba iste starosti, oba imata brazgotino na čelu, oba bolj slabo slišita, oba imata iste kretanje, poročila sta se oba v istem letu, vsak izmed njiju je dobil ob istem času sina in mu dal ime Josip. In oba, Bruneri in Canella, se čudovito ujemata z neznancom, ki so ga našli na pokopališču ter ga celo leto zdravili v umobolnici.

Položaj je bil vsekakor jako zapleten. Dve skupini različnih ljudi, dve družini sta se potegovali za istega moža, za družinskega poglavarja.

Končno pa se je stvar razjasnila, da je sedaj vsak dvom izključen. Ugotovili so, da je bil Bruneri l. 1918. operiran v vojaški bolnišnici v Turinu, ker je bolehal na gnojnem vnetju prsne mreže. Pri operaciji mu je bilo odčrpano 8. rebro na desni strani prsnega koša. Pregledali so neznanca in konstatirali, da je bil res operiran in da mu manjka omenjeno rebro.

Pa še drug dokaz je prišel. V turinski kaznilnici, kjer je Bruneri nekoč sedel mesec dni, so imeli njegove prsne odtiske; poslali so jih na poseben zavod v Rim, kjer so se že nahajali tudi prsni odtiski neznanega človeka. Tam so ugotovili, da se prsni odtiski docela ujemajo, kar je samo pri eni osebi mogoče. Tako so prišli do zaključka, da neznanec človek ni profesor Canella, marveč Mario Bruneri, mož, ki mora poravnati še nekatere račune s pravico.

Ze po samih odtiskih prstov je vsak dvom izključen. Da je temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Pa še drug dokaz je prišel. V turinski kaznilnici, kjer je Bruneri nekoč sedel mesec dni, so imeli njegove prsne odtiske; poslali so jih na poseben zavod v Rim, kjer so se že nahajali tudi prsni odtiski neznanega človeka. Tam so ugotovili, da se prsni odtiski docela ujemajo, kar je samo pri eni osebi mogoče. Tako so prišli do zaključka, da neznanec človek ni profesor Canella, marveč Mario Bruneri, mož, ki mora poravnati še nekatere račune s pravico.

Ze po samih odtiskih prstov je vsak dvom izključen. Da je temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Pa še drug dokaz je prišel. V turinski kaznilnici, kjer je Bruneri nekoč sedel mesec dni, so imeli njegove prsne odtiske; poslali so jih na poseben zavod v Rim, kjer so se že nahajali tudi prsni odtiski neznanega človeka. Tam so ugotovili, da se prsni odtiski docela ujemajo, kar je samo pri eni osebi mogoče. Tako so prišli do zaključka, da neznanec človek ni profesor Canella, marveč Mario Bruneri, mož, ki mora poravnati še nekatere račune s pravico.

Ze po samih odtiskih prstov je vsak dvom izključen. Da je temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

Temu res tako, potrjujejo tudi taki, ki so imeli z njim v prejšnjih časih mnogo opravka in so še pred nedavnim z njim govorili. Tako n. pr. njegova bivša ljubimka in neki njegov tovariš. Glavni junak čudovite zgodbe, ki je bil še pred kratkim pomilovanja in sočutja vreden človek, mož, ki ga je usoda kruto zadela, je sedaj razkrinkan. Strgali so mu masko in ga pokazali v vsej njegovi goloti: obraz črnika se nam reži nasproti, obraz premetenega sleparja, ki se ni prav nič obotavljajoč vreči v žalost in obup dve družini, svojo mater in svojo ženo; še svojega otroka je zatajil, ki je kri njegove krvi...

Z zadevo se bavi sedaj sodna oblast. Poleg starih, bo moral Bruneri poravnati tudi nove račune.

DNEVNE VESTI

Položaj v julijskih ladjedelnicah

Tu pa tam se slišijo razna mnenja in ugotovanja o položaju v julijskih ladjedelnicah z ozirom na vprašanje obsežnosti del in naročb.

Rimska »Tribuna« je objavila včeraj podrobne statistične podatke, ki se nanašajo na položaj v zadnjem četrtletju lanskega in deloma tudi ob začetku letošnjega leta. Posnemljemo sledeče številke:

V vsej Italiji je bilo v zadnjem četrtletju l. 1925. v delu 309.578 ton, a lani v isti dobi 239.776 ton; nenovastavljenih ladij je bilo l. 1925. za 47.500, a v isti dobi lanskega leta za 33.900 ton. Spavljenih je bilo v zadnjem četrtletju l. 1925. — 49.710, a v isti dobi lanskega leta 110 tisoč 526 ton.

Za Julijsko Krajino samo pa veljajo sledeči podatki:

a) Ladjedelnice pri Sv. Marku in Sv. Roka v delu 1925 (vedno v zadnjih treh mesecih) 97.430, l. 1926: 85.000 ton; začete ladje: l. 1925: 13.980, l. 1926: 33.630 ton; splovljene ladje: l. 1925: 14.780, l. 1926: 13.080 ton.

Povsod so mišljena, kot reče, le zadnja četrtletja in ne cela leta.

b) Ladjedelnice v Tržiču: v delu: l. 1925: 67.649, l. 1926: 71.960; začete ladje: l. 1925: 1.610, l. 1926: nobena; splovljene ladje: l. 1925: 26.624, l. 1926: 24.500 ton.

Vpoklic letnika 1907

V dopolnilo dosedanjim našim poročilom o vpoklicu letnika 1907. posnemljemo dobesedno po včerajšnjem »Osservatore Triestino«, uradnem listu julijskih prefektur, sledeče:

Posebna izdaja »Uradnega vojaškega vestnika« odreja, da se začne vpoklic novincev, ki so potrjeni pri naborih letnika 1907, dne 23. aprila 1927. Novinci se morajo predstaviti vojaškim okrožjem in okrožja jih morajo odpraviti k enotam v 12 dneh, razen pri vojaških okrožjih v Turinu, Genovi, Milanu, Bologni, Padovi, Rimu, Trevisu, Trstu in Veroni, kjer se mora to izvršiti v 16 dnevih.

Ni se treba predstaviti novincem, ki pripadajo libijskim legijam državne milice in gozdni milici.

S sedanjim naborem se začne obvezni obisk tečajev za rezervne častnike tudi v mirnem času. Novinci, ki imajo predpisana spričevala, ostanejo potemtakem v civilu do začetka teh tečajev, ki bo vsako leto 1. avgusta in 15. januarja.

Tudi oni novinci, ki delajo proročno za sprejem v podoficirske tečaje, ostanejo v civilu do začetka tečajev, če se obvežejo s pisмено izjavo, da nastopijo dvoletno vojaško službo, ko bodo povišani v čin kaporalov.

Odgodite nastopa vojaške službe se lahko dovoli študentom učnih zavodov v Italiji, italijanskih kolonijah in po deželah, ki so pod direktno oblastjo Italije. Od te olajšave so izključeni tisti, ki študirajo v inozemstvu.

Iz tržaškega življenja

Avto podri staro žensko

Včeraj popoldne se je pripetila pred novo palačo družbe »Assicurazioni Generali« v ulici Carducci huda nezgoda. Okoli 17. ure je šla ondot 67-letna vdova Katarina Bratuž, stanujoča v ljudskem prenočišču v ulici Pondares; v bližini omenjene palače je hotela čez ulico, pa je pri tem na svojo nesrečo prišla na pot zasebnemu avtomobilu, ki ga je vodil 36-letni lekarnar Oskar Vignola, stanujoč v ulici Sanità št. 8. Ko je zapazila nevarnost, se je starka skušala umakniti, a v hipni zmedbi se je umaknila na levo stran, kamor je Vignola in zad-

njem hipu obrnil s svojim avtomobilom. Dasi je mož ustavljen skoro na mestu, je vendar avto zadel Bratuževo in jo podrl. Pri padcu si je nesrečna starka zlomila tri rebra na desni strani prs ter se tudi sicer precej hudo pobila. Reva je bila prepeljana z istim avtomobilom v mestno bolnišnico, kjer so je sprejeli v kirurški oddelki. Ozdravila bo — ako ne nastopijo kake komplikacije — v 4—5 tednih.

Vignola je bil odveden na kvesturo, kjer so ga zaslišali. Nato je bil izpuščen na svobodo, ker se je izkazalo, da nima on pri nesreči nobene krivde.

Nezгода pri delu

Ko je 21-letni strugar Vincenc Milič, stanujoč na Opčinah št. 38, včeraj popold

IZ BILJANE (Zap. Brda) Slovo.

Dne 9. t. m. sta nas zapustila naša tovariša Sirk Joško in Marinič Anton. Odsla sta v Južno Ameriko, da tam laže preblijeta današnjo gospodarsko krizo.

RENČE

Kdo ni še videl Raupachove ljudske igre v petih dejanjih «Milinar in njegova hči»? — Kdor jo je enkrat že videl, gotovo ne bo odmanjal še drugič, saj je povsod že znana — samo pri nas malo.

SUZID

Ni moža, da bi prejel za pero, in ne mladeniča, da bi se zavedal, da je potrebno, da človek spiše vsaj en dopis na leto za našo ljubljeno «Edinost».

KAMNO

Posojilnica. - Mlekarna. - Fantje. Skupno z bližnjimi vasi Volariji se je po vojni organizirala v naši vasi posojilnica in hranilnica.

prostorih. Ko so nekateri v jeseni priporočali, da bi si mlekarna nabavila nekaj modernih strojev, so drugi konservativnejši odbili, rekoč: «Kaj boste s temi stvarmi. Po starem naj se dela, ker je najbolj gotovo, in zaslužek tudi gotov.»

Zatorej na delo, za dosego onega, za dosego kulturne in gospodarske naobrazenosti, ki nam tako zelo pomanjkuje. Vaščan.

KOBARIŠKI KOT.

Pomlad se nam ponuja in treba bo začeti s poljskim delom. Česa naj se lotimo, ali krompirja ali sirka? Kakor nas uči izkušnja zadnja leta sem, se pridelovanje sirka v naših krajih ne izplača več.

Za povečanje pridelovanja krompirja govori še druga okolnost. Glavni vzrok neuspevanja sirka so mokra leta. V naših krajih kjer leži večina njiv v strminah, se svet še toliko odceja, da krompir vendar še uspeva, dočim v ravnini, kjer leži voda po več dni in tednov po njivah, krompir ne more roditi.

In kokšno bo letošnje leto glede mokrote in suše? Prihodnost je sicer v božjih rokah, vendar s precejšnjo gotovostjo lahko trdimo, da letošnje leto glede mokrote ne bo mnogo zaostajalo za lanskim, ker je to za naše kraje naraven pojav. Smo ob meji med ravnino in Alpami. Solnce je že precej visoko, začetek pomladi je deževen in da se bo to v bližnji prihodnosti ponavljalo, je vsaj verjetno. Dež, kateri pada na zemljo, ob solnčni toploti izhlapi, gre v zrak, tukaj se ohladi in izpremeni v oblake, iz teh pada zopet dež, ta ponovno izhlapi in to se ponavlja od dneva do dneva, se celo slabša z rastjo čim solnce in kdor pol stoletja opazuje naše vremenske razmere, ve, da nas zamore tega rešiti le pardična burja. A te noče biti, ampak se nam rajši ponuja jug, ki nam donša vlago še iz drugih krajev, mimo nas je pa ne pustijo hribovi. Zato vse kaže, da bo tudi to leto mokro, in v tem slučaju se nam krompir brezdvomno bolje izplača nego sirka. Nasprotno temu se pa po nizinah v mokrih letih bolje sponec sirka, zato je pričakovati, da se naši furlanski sodeževniki intenzivneje lotijo pridelovanja istega, radi česar ga mi lahko dobimo ceneje, naš krompir pa oddamo dražje.

Naročajte in širite «EDINOST»

Znanost in umetnost

Veliko Masarykovo delo v italijanskem prevodu

Te dni smo poročali o proslavi 77. rojstnega dne predsednika Čehoslovaške republike, velikega znanstvenika in politika s svetovnim slovesom, T. G. Masaryka. Njegova dela so pisana deloma v češkem in nemškem in tudi francoskem jeziku. Med največja se šteje njegovo veliko delo o Rusiji pod naslovom «Ruska a Evropa». To delo ima podnaslov «Razprave o duševnih strujah v Rusiji» in v njem je Masaryk izklesal rezultate svojega dolgoletnega proučevanja Rusije in ruskega naroda. Delo je izšlo eno leto pred vojno ter je takoj zaslovelo kot neizčrpen vir za spoznavanje in poručevanje onega posebnega in zapadnim narodom nerazumljivega sveta, ki je ruska kultura in ruska duša. «Rusija in Evropa» je bila seveda kmalu prevedena v glavne evropske jezike. Italijanski prevod, ki je izšel v letu 1925, je oskrbel znani italijanski slavist Ettore Lo Gatto, a izdal ga je znanstveni zavod «Istituto per l'Europa Orientale» v Rimu v dveh debelih, a okusno opremljenih zvezkih.

Opozarjamo na to delo one naše ljudi, ki niso zmožni češčine, a se želijo poglobiti v nazore T. G. Masaryka o tako važnem problemu, kot je oni, ki je formuliran z besedami: Rusija in Evropa.

Oba zvezka staneta 50 lir. Prvi zvezek ni na prodaj posebej.

Joe. Jurca:

Reseda k narodnostnemu problemu

(Konec; prvi del gl. «E.» od 13. tm.)

Stari narodi so bili ekskluzivni in le kri njihove krvi je tvorila narod; v sled to ekskluzivnosti in stare tradicije so se ohranili kot narod tudi v najtežjih razmerah, kakor opazujemo to pri judovskem narodu, propali pa so tudi ob najugodnejših okolnostih, če so se mešali z drugimi narodi in niso hranili svojih narodnih običajev; to nam izpričujejo stari Bolgari, ki so bili finski narod, ko so zavlada-li Slovanom na današnjem Bolgarskem. Kri je sok prav posebne vrste, je rekel Goethe v svojem «Faustu», in nepomešana narodna kri je edini porok za obranitev čiste narodnosti. Zato je identiteta narod = naraščaj le jezikovna in zavestna se moramo, da besedo naraščaj rabimo vedno le nepristno, preneseno. Naj bo komunistično ali sportno gibanje še tako veliko in obsežno, komunističnega ali sportnega naroda ne ustvari nikoli. Kot duševna struja in politično stremenje prenaša le športnega ali komunističnega duha tudi preko narodnih mej potom naraščaja, ki je sicer predstavnik in nosilec dotičnih idej, toda sam na sebi del naroda ali več narodov in poleg njegovih idej vedno tudi nosilec dotičnih narodnih svojstev. Njegovo glavo napolnjuje nove ideje, po njegovih žilah pa se pretaka stara narodna kri.

Nadaljni vpogled v narodnostni problem s sociološkega stališa nam odpira bogata slovenska sinonimika. Sinonimi so soznanja ali različni izrazi za popolnoma iste ali vsaj zelo podobne pojme; njih enakosti in razlike prinesejo v predmet potrebno mnogoličnost, s katero navidežno enake stvari ločimo in dozdnevno različne med seboj spajamo. Diferenciacija pomena v različnih slovenskih jezikih nam pomaga in dovede do zvez, na katere sicer ne bi niti mislili.

(Dalje na IV. strani)

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 333

PIANINI, harmoniji, avtomatični klavirji, novi, zamjenci, iz prvotnih tovarn. Plačanje na broke. — Riosa, Trst, Valdirivo 24. 286

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozni, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kašaru, uspešno čistilo sredstvo, posebno priročljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellanovich, Trst, via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria). 353

FRSNI SIRUP priročljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.— Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42. 307

LEPA stanovanjska hiša z velikim kmetiskim poslopjem, dvoriščem in obsežnim vrtom se proda v sredini Tomaja. Informacije A. Gorup, Šepulje 4 - Tomadio. 355

RADI SELITVE se proda trgovinska oprema in lovska puška (drilling). Več se izve v Črničah št. 94. 345

MIZARSKA DELAVNICA s strojnimi obratovi, moderna naprava z električnim in parnim pogonom za 40 delavcev se proda, kakor stoji in leži s poslopjem in zemljiščem v bližini Gorice. Cena nizka, prilika ugodna. Pojasnila daje Giuseppe Ziani, Gorica, Corso Vittorio Emanuele III, št. 44/I. 341

Gospodarsko društvo pri Sv. Mariji Magdaleni zgoraj registrirano združba z om. zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil dne 3. aprila 1927., v društvenih prostorih ob 9. uri predpoldne.

DNEVNI RED:

- 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in nadzornika. 4. Odebitelj letnega računa. 5. Volitev predsednika, načelnikstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorništva in namestnikov. 7. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi ODBOR. (376)

MODISTKA se priporoča. Gorica, Via Stretta št. 18/III. 358

DEKLE, pridno, za vsa hišna dela, ki se razume v kuhanju in zna nekoliko nemški, sprejme takoj nemški vicekonzul Gaete, Via Donizetti 5/8. 356

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (lekarna Kovis) popravilja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 334

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50. 357

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 352

BABICA diplomirana sprejema noseče. Beatrice Hladis, via Madonna 10/II. 344

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Badulich Ana, Madonna del Mare 19/II. 359

FARMACIA SPONZA - Via Tor S. Pietro 10 - Trst

V prodajalni 255 Corso 20 se nadaljuje fallimentarna razprodaja

TRANSATLANTICA ITALIANA

Paroplovna družba

Prihodnji odhodi: v SEVERNO AMERIKO

„Giuseppe Verdi“ iz Genove 19. aprila

v JUŽNO AMERIKO

„Nazario Sauro“ iz Genove 5. aprila

Moderne prilagodbe I - II in II ekonomičnega razreda.

Tretji razred v kabini.

Vsa potrebna pojasnila daje: Urad v Trstu, Piazza

Libertà 2 (nasproti južnega kolodvora).

Da postane vedno bolj znano naše izvrstno

„Vino di China e ferro“

pripravljeno iz pristnega belega vina in zaradi večje vsebine pretvarajočega se železa, odlikovano na mednarodni razstavi v Montecatini l. 1925, prodajamo steklenice-vzorce po L 2.—. Originalna steklenica 3/4, litrska L 12.—.

Elisire di China

zelo prijetnega okusa, izborno sredstvo proti slabostim želodca in za dobo okrevanja.

Originalna steklenica . . . . L 6.—. Steklenica - vzorec . . . . L 2-50.

Želodčne kaplje sv. Antona

Izvrstno sredstvo za prebavo, ki istočasno blaži vsakršno črevesno draženje.

Stekleničica . . . . . L 4-50.

Glykol L 8-50 Prsni sirup L 7-50 Smilajod L 11.—

LEKARNA CASTELLANOVICH ALL'ALABARDA, TRST

Via dei Giuliani št. 42, Sv. Jakob

Lastnik F. SOLAFFIO

PODLISTEK

V. I. KRIZANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Kakor da je šla od nje mora, je mlada žena vstala in globoko vzdihnila; z nagonsko kretnjo je zagrabila kozarec ter izlila proč njegovo vsebino, nato je vzela iz mizice nekaj svežnjev bankovcev, a iz tajnega predala ključ od omare, v kateri so bili dragulji. Zilber, ki je zasledoval vse njene kretnje, je snel z blazine prevleko iz batista in v to zasilno vrečo sta dela razne skatlice, pahljajče, okrašene z briljanti in druge dragocenosti; nato je pustokovec ognil Ruto z mantiljo, ki jo je imela na sebi zjutraj, jo dvignil na obzidek balkona ter jo postavil na lestvo.

Neovirani so prišli na ulico, kjer jih je čakal voz, a čez četrte ure so se ubežniki skrili v majhni hiši kneza O.

Ne bomo opisovali, kaj je občutila Ruta, ko se je vnovič znašla v tem ljubzenskem rajju, kjer ji je vsaka reč vzbujala posebno spomine. Nova skrb, ali se ni kaj pripetilo njenemu otroku, je še povečala njene duševne muke; videla je, kako je požar zalil vrt z rdečo svetlobo. Kaj če je otrok poginil v plamenih? Če se je to zgodilo, potem je odkupila svoje življenje z grozno ceno. Z zatajenim stokanjem se je Ruta spustila na divan ter skrila glavo v blazino. Zilber pa ji ni pustil, da bi se predolgo udajala obupu.

— Gospa, — je rekel, ko se je dotaknil njene ramena, — zelo mi je žal, da vam ne morem dati oddiha, ki ga tako potrebujete, toda nevarnost, ki vam preti, ne dopušča, da bi izgubljali časa. Morate se odpeljati iz Pešte z vlakom ob dvanajstih, zdaj pa je enajsta; morate se okrepčati; pripravil sem vam prigrizek ter vročil vaše briljante in druge neobhodno potrebne reči v ta kovček. Z Nikolajem odpotujete v Pariz, kjer se vama jaz pridružim nekoliko pozneje, ker se odpeljem šele jutri. Moram ostati tu, da uredim še nekatera važna zadeva, ki se tičejo nas vseh.

Ruta se je močito udala vsem Zilberovim ukrepom, ker je bila zlomljena in je izgubila sposobnost misliti in delovati. Čez uro časa jo je vlak še peljal z vso brizno v neznanu bodočnosti, ki je bila tako mračna, da bi se bila morda odločila za strup, ki ji ga je mož predložil, ako bi je mogli predvidevati.

Zarki vzhajajočega solnca so razsvetlili grozno sliko pokončanja, ki jo je nudila bankirjeva hiša od zunaj in znotraj: streha je bila razkrita, zidovi so požrnili, okna razbita. Ulica je bila zalana s pohištvo in culami; tolpe radovednežev so obkrožali skupine nesrečnežev, ki so obupno strmeli na ostanke svojega imetja.

Ker je bilo zažgano od dveh nasprotnih strani, je bil učinek požara strašen in le z združenimi močmi obeh požarnih oddelkov je bilo mogoče ogenj omejiti in ga končno pogasiti. Po srečnem, nepojmljivem slučaju so ostale Valeriji namenjene sobe nedotaknjene; toda ogenj je segel v njene sobe nedotaknjene; toda ogenj je segel v nastropja, ki so bila nastanjena z najemniki, kar je imelo pogubne posledice. Ugotovili so že smrt treh žrtev: ubil se je neki otrok, ki so ga spuščali ven skozi okno; eden izmed Samuelovih slug je bil smrtno ranjen, ker je padla nanj lesta; končno so našli v nekem stanovanju prvega nastropja ženskega ožgano truplo, ki se ni dalo spoznati. Takoj so vsi domnevali, da je to baro- vesno truplo. Toda ljudske govorice, ki rade vse pretiravajo, se niso zadovoljile s temi dejstvi, temveč so raznele po mestu najneverjetnejše stvari.

Samuel se je dejansko udeleževal pomoči; z največjo neustrašenostjo se je pojavil na najopasnejših mestih ter skrbel z vsemi silami za rešitev stanovincev, ne da bi ga lastno imetje sanimalo. Ko je končno vsa nevarnost minila, ga je mestni policijski komisar prosil, da bi obšla skupno vsa stanovanja ter ugotovila izgubo in škodo in sestavila zapisnik o vseh podrobnostih nesreče. Počas in neprestano se ustavijač zara-

di zapisovanja sta obšla sobe, v katerih je bilo še včeraj vse mirno in udobno, danes pa so se kazale požrne stene, zalite z vodo in pomazane s sajammi. Podovi so bili nastlani s črepijami vaz in kipov, kar je povečalo strahotno sliko razdejanja.

V Rutini spalnici, ki je med vsemi sobami največ trpela, se je Samuel ustavil pred vzdano, nezgorljivo omaro za hranjenje dragocenosti. Te ni ogenj poškodoval. Toda v njegovo veliko žaludenje je tičal ključ v ključavnici, dasi je bil po navadi v tajnem predalu pisalne mize. Naglo je odprl vrata ter pobledel, ker je ugotovil, da je bil njegov sum upravičen: vse skatlice z dragulji so izginile. Iz tega je jasno sklepal, da je Ruta pobegnila ter odnesla s seboj svoje dragocenosti, a njeni zavezniki, kdorkoli so to bili, so skrili njen beg s tem, da so podtaknili požar.

— Ali ste ugotovili tatvino, baron? — je vprašal komisar; — to je zelo verjetno, ker prihajam vedno bolj in bolj do prepričanja, da je bil ogenj podtaknjen.

— Ne, ne, — je odgovoril Samuel s pridruženim glasom, — razen moje žene ni mogel nihče drug odpreti te ključavnice in brčkone je ona našla smrt v ognju, ker je hotela rešiti svoje dragulje. Jaz osebno ne sumim nikogar, tudi me je ta nesreča, ki je zadela mojo družino, prehudo potrla, da bi mogel misliti na kaj drugega. Zato vas prosim, gospod komisar, da nadaljujete ogledovanje sam ali v spremstvu Levija. Jaz moram počivati nekaj ur.

— Hm! ubogi človek! Meni se zdi, da skrivno ta nesreča družinsko dramo, — je rekel komisar, ko je ostal sam.

